

LARRIALDIAK

EKITALDI BAKARREKO ANTZERKIA

XABIER MENDIGUREN

Dramatis personae:

GIZONA
AGUREA
AMA
SEMEA
MEDIKUA
ARIZAINA
GAIXOA
POLIZIAK

Noizik eta behin batetik bestera
pasatzen direnak;
batzuk eta besteak trukagarri,
jantziak aldatuz gero; gutxienez lau

LARRIALDIAK

Ilunpean, sirena hotsa entzuten dugu aldi luze samar batez: anbulantziarena hasieran, poliziena ostean eta anbulantziarena berriz ere. Oihala zabaldu edo taulagaina argitu ahala, obra osoan ikusiko dugun eskenategia ageria zaigu: Ospitale bateko Larrialdi zerbitzuko itxaron gela. Kolore argiak ditu: txuria eta beigea, adibidez; garbi eta aseptiko, baina aldi berean ez da bat ere atsegin: berotasuna falta zaio, eta dekorazioaren biluztasuna aspergarri gertatzen da. Paretetan ez erretzeko, isilik egoteko eta antzekoak aholkatzen dituzten afitxak, eta zenbait gaitzen kontrako prebentzioari buruzkoak ere bai —esate baterako, haurdunentzat, diabetikoentzat, arrabiaren aurkakoak, gripea dute-entzat, transplanteak egin nahi dituztenentzat edo gisa horretakoak—. Erloju haundi bat ere bai, leku nabarmenean. Gela, gustorik gabe atondua. Hiru ate ditu: ezkerrean ospitale barnerakoa, eskuinean kanporakoa —biak ere bi orri-takoak, bultzatu ahala zabaltzen direnetakoak—, parean beste bat, komunekoa; ezker-eskuinak, ikuslearenak; hirurak marroiak baina tonu diferentetakoak izan daitezke; eskaizko aulkiak itsusi samarrak eta beste kolore batekoak, ez gogorregi ez erosoegi. Neoizko argi artifizial ahul samarra.

Oihala zabaltzean aulki batean eserita AGUREA ageri da: xahar eta argala; egun bateko bixar zuritua; kaleko arroparen gainean pijama bat duela, bufandatan ondo bildua, etxeko zapatilez jantzia. Aulki azpian xorro eta poltsa batzuk. Batetik gauzak atera eta bestean sartu arituko da puska batean, marmar ulerkaitz batean ari den bitartean. Gauza hauek bitxi eta denetarikoak izan behar dute: urdaiazpiko hezurra, bizikletaren manillarra, erregatzeko tramankulua...

Dagoen aulkitik altxatu eta tirriki-tarraka erloju pareraino iristen da AGUREA. Hari begira, eskumuturrari eusten dio, eta bere artean bezala baina entzuteko moduan kontatzen hasten da: bat, bi, hiru, lau... Hogei inguruan edo trabatu egiten da, nahastu berriro hasi.

Horretan ari dela, kanpoko atetik —eskuinetik—, adoretzu eta ia ia korrika, GIZONA sartzen da: praka bakeroak, kazadora marroia, alkondara berdea, hogeitamar bat urtetakoa. Alde guztietara begira, atzekaldera batipat. Ate kantoian geratzen da, kanpoaldera zelatan, eta gero beste aterantz abiatzen da. Bidean AGUREA ikusten du eta haren alboan geratzen da; hitz egin nahi dio baina haren kontzentrazioa ikusten duenez zalantzan geratzen da. AGUREAK begiratzen duen erlojurantz begiratzen du berak ere, eta ondoren bere eskumuturrekoari.

GIZONA. - Bi minutu aurreratuta dago.

(AGUREA, bere kontaketa etenda, izututa geratzen da une batez, ustekabeko oihu bat eginez)

GIZONA. - Bi minutu aurretatuta dagoela; hor hogeitalau gutxi dira eta nere erlojuan berriz hogeitasei gutxi.

AGUREA. - (*Haserre, besoak, altxatuta*). Kaka zaharra zu eta zure erlojuarentzat.

GIZONA. - Aizu, Zitizen bat da, kuartzozkoa. (*Begiratu egiten dio erlojuari*) Joan den urteko eguberritan oparitu zidaten eta...

AGUREA. - Kaka zaharra! Ni pultsazioak kontatzen ari nintzen.

GIZONA. - A! Ez nekien, barkatu... Bueno, banoa e... (*ezkerreko aterantz erdi zelatan*)

AGUREA. - (*jenio biziz oraindik ere*) Nora zoaz hortik?

GIZONA. - Bueno, ba, nik... zera, ba, bueno... Ea zeratzen didaten zera-ko zera hau eta...

AGUREA. - Ate horretatik medikuek deitutakoan bakarrik sartu zaitezke.

GIZONA. - A, bai, bueno. Ni ere, ni ere medikuarengana noa, ea nere...

AGUREA. - Eta zer uste duzu: hola, besterik gabe hartuko zaituztela ala?

GIZONA. - Bueno, ez dakit baina, hau zera (*kanpoko aterantz begira*)... larrialdi zerbitzua da, ezta?

AGUREA. - Eta? Ba al dakizu zenbat denbora daramadan nik hemen, medikuak hartu zain? E, ba al dakizu?

GIZONA. - Ez, ez.

AGUREA. - Bada... (*atzamarrez kontaketa hasiz, trabatu eta berriro ekin*) Esto... bi,... hiru... bost! Hori da: bost!

GIZONA. - Ordu?

AGUREA. - Eez!

GIZONA. - (*gero eta harrituago*) Egun?

AGUREA. - (*gero eta ozenkiago*) Eeeee!

GIZONA. - Aste?

AGUREA. - Ez motell, ez: urteak, urteak! Eta gainera ez dakit beste bost, sei ala zazpi beharko ditudan oraindik ere. (*Bapatean harrotasunetik tristeziara pasatuz*). Nola kalendarioak ere urtebetekoak bakarrik dire... (*Paretan zintzilikatutako Arantzazuko egutegitik orri bat kenduaz*).

GIZONA. - Baina... nola liteke? No-non egiten duzu lo, eta jan, eta...?

AGUREA. - (*berriz ere pozik*) Hementxe, hementxe! Otorduak erizainek ekartzen dizkirate. Ez da oso ugaria gizasemearentzat baina tira, gaixoak gutxi jan behar omen du eta... Lastima ardurik ez digutela ematen... (*Pikardi keinuz*) Ez dakite ordea, nik badudala botila bat gordean... (*arropa artetik ateratzen du erdi betetako botila txikia eta GIZONARI eskaintzen*) Nahi duzu?

GIZONA. - (*aldian aldian kanpoko aterantz begira*) Ez, ez, eskerrik asko... (*zigarro-paketea ateratzen du poltsikotik*)

AGUREA. - Zuretzat kalte! (*zurrutada luzea egiten du*) A! Ederra...!

GIZONA. - (*zigarro bat ahoan, paketea luzatuz*) Nahi duzu?

AGUREA. - (*haserre*) Ez; eta zuk ere ez duzu erreko. (*Zigarraroa kentzen dio ahotik, lurrera bota eta zapaldu*) Ez al duzu ikusten debekatua dagoela? (*Paretakoa seinalatuz*)

GIZONA. - (*harri eta zur*) Ba-barkatu. Nola zuk ere ardoa...

AGUREA. - (*pozik*) Ardoa ez dute debekatzeko gizona! Erakutsiko al dizut lo non egiten dudan? (*GIZONAK sorbaldak altxatuz*) Begira (*bainugelako atea zabalduaz*), hementxe. Nahi al duzu ikusi?

GIZONA. - Ez, ez, ez, eskerrik asko...

(*Polizi sirena hotsa aditzen da*)

AGUREA. - Bai, gizona: hortxe, baineran egoten naiz. Orain dauden lore guztiak kenduta noski. Etorri barrura!

GIZONA. - Ez, ez, lasai! (*Sirena aditu duenetik urduri hasi da mugitzen, ate baterantz, besterantz, noraezean... Kanpora begiratu ostean larrituago*) Bai, bai, goazen berehala ikustera.

(*GIZONAK AGUREARI bultz egin eta biak sartzen dira bainugelako atea itxiz*)

AGUREA. - Aizu baina zer zabilta bultzaka...!?

(*Une horretan, bainugelako atea itxi bezain laster kanpoko zabaltzen da indarrez eta lau POLIZIA sartzen dira, baten bat estrapuzuka, denak armaz josirik*)

POLIZIA A. - Ziur al zaude honantz zetorrela?

POLIZIA B. - Hala iruditu zait...

POLIZIA C. - Orduan eman egin diogu, zaurituta egongo da.

POLIZIA A. - Hemen ez dago odol-arrastorik ba. Goazen hemendik, bes-tela ihes egingo digu eta.

POLIZIA D. - Goazen...

(Sartu diren bezain zalapartatsu irteten dira, eta orduan-txe indarka bezala ateratzen da AGUREA bainugelatik; atzetik GIZONA)

AGUREA. - *(Asaldaturik)* Zoratuta zaude ala?

GIZONA. - Bueno, ni...

AGUREA. - Zergatik itxi didazu ahoa barruan geundela?

GIZONA. - Barkatu... Zera, klaustrofobia pixka bat daukat eta.

AGUREA. - Nola esan duzu? Kalo zer...?

GIZONA. - Klaustrofobia, toki itxian nagoenean halako estualdi bat iza-ten dut eta...

AGUREA. - *(bere artean)* Klaus-tro-fo-bi-a... Hori ez dut ba nik inoiz izan; *(GIZONARI)* apuntatu egin behar dut, nik ere hurrengo ba-tean akaso...

GIZONA. - Zer? *(kanpoko atera berriro begira joaten dela)*

AGUREA. - Hainbeste gaitz eta arrisku izaten dira hemen...

GIZONA. - *(bere atean, jaramon handirik egin gabe)* Gaitz asko izan al dituzu ba?

AGUREA. - *(gustoko gaia aipatu diotela ezagun duela)* Uiiii! Kontatzen hasi eta ezin bukatu ahalakoak... Eseri, eseri lasai. Edo bes-tela... *(pentsakor; erlojuari begira)*. Bai, hobe izango dut orain landareei ura botatzea. Zatoz, zatoz laguntzera...

(Bainugelatik itxarongelara lorepoteak ateratzen arituko dira biak, AGUREA buru eta bestea laguntzaile, patxa-daz AGUREA, bereak kontatzen dituen bitartean)

AGUREA. - Lehenengo... Zer izan nuen nik lehenengo? A, bai bihotze-koak jota ekarri ninduten, baina zorionez, hemen zain nen-goela pasa egin zitzaidan. Kontuz jeranio horrekin, oso delikatua da eta. Ondoren, etxeko girotik urruntzeak kalte egingo zidan eta, zera, kolitisa izan nuen. Gaizki pasatu nuen gero, ikaragarri gaizki. Egun osoan komunetik atera gabe. Horrela hasi nintzen denbora pasa landareekin-eta; eta, aizu, ongari espeziala zera zela deskubritu ere bai, zer uste duzu? *(GIZONAK nazka-keinu nabarmena egin eta es-kutan duen potea erortzen uzten du ia)*. Epa! Argi ibili, nere tulipana bota gabe! Baina, hura ere sendatu zen. Hurrena

berriz, apendizitis punttu bat ote neukan iruditu zitzaidan. Bazkalondoan batez ere, halako ziztada moduko bat sumatzen nuen sabel aldean, hemen; ikutu, ikutu beldurrik gabe. Hor ez, ezkerrarexeago, beheraxeago, hementxe, ikusten? Hor ba, halako min xor bat, handi-handia ere ez baina, halakoei aurretik kontu egitea komeni da, badakizu, bestela gaiztotu, okerragotu eta ez dira sekulan sendatzen eta. Pasaidazu krabelin hori, hementxe jartzeko... eskerrik asko. Gero, zer izar nuen nik gero...? Hepatitis edo herpesa edo... Denak bata bestearen atzean izan nituen eta. Txarrak, e, txarrak oso. Hepatitisarekin badakizu nola jartzen zaren, dena hori-horia, ezertarako indarrrik ez daukazula... Droga-zalaren batek pasa zidan neri hura, hemendik hainbeste pasatzen dira eta. Sida ditxosozko hori ere ez dakit nola ez dudan oraindik harrapatu. Beharbada bai, probak egiteko eskatu beharko dut. Zer egiten duzu hor geldirik? Emaidazu arrosa hori erori baino lehen... Zertan ginen? A bai, hepatitis eta gero herpesa nola izan nuen. Hura berriz, ikaragarria izan zen: bizkarreko azal guztia altxata, zainak bizi-bizian... Mina! ? Hura bai zela mina. Ikutu, ikutu hemen bizkarrean (*GIZONAK ez du nahi baina ikutu egiten du azkenik*). Kontajiatzeko oso erraza gainera (*eskua beldurrez erretiratzen du GIZONAK*). Baina ez izan beldurrik, pasa zitzaidan eta. Dena pasatzen da hemen, eta dena etorri: atzetik ere izan nituen beste batzuk. Kolesterola dela, gripea dela... Bueno, gripea urtero noski, hala behar du eta; baina txertoekin eta antibiotikoekin ederki gobernatzen naiz. Okerragoa izan zen diabetesarekin egon nintzen bolada. Insulina zela, makina zaharrak zirela... Azkar asko ikusi nuen hura ez zela neretzako modukoa. Itxoin, pote hori ez zazu hor jarri, hemen hobeto dago... holaxe. Azken aldian berriz, haginak dauzkatz gaizki, eta aho osoan egundoko infekzioa. Pentsa zer den gero, hortz guztiak postizoak ditut eta hala ere hagineko minnez. Nahi al duzu ikusi...?

GIZONA. - Ez, ez... eskerrik asko.

AGUREA. - Begira beldurrik gabe (*ahoa zabalik segitzen du*), zauriak agerian, zornea eta guzti.

(*AGUREA ahozabalik geratzen da; une berean kanpoko ateaz bestalde sirena-hotsa edo zer edo zer sumatu duen GIZONA ziztu bizian bainugelana sartu, bata zuri*)

batez jantzita atera eta AGUREAren ahoan miaka hasten da. Orduantxe POLIZIAK sartzen dira berriro, lehen baino iskanbilatsuago)

POLIZIA A. - Hemen izan behar du.

POLIZIA C. - Kanpoan ez da ageri behintzat.

POLIZIA B. - Bazter guztiak miatu behar ditugu.

POLIZIA D. - Hori, hori... (*Bazter guztiak nahasten hasten direla*) Eta landare horiek, landare horiek... lehen ez zeuden hor...

(Miaketa lanetan, dena goitik behera behatzen —gehiegi hankazgoratu gabe oraingo—, hizketan ari diren bitartean:

— Begira ezak hor.

— Hemen ez zegok ezer.

— Kabroi hori non sartu ote duk.

e. a. Aulki azpi, txoko, komun eta guzti arakutzen ari direla, GIZONAK ahoa zabalik izatera behartzen du AGUREA, ondo helduta, eta honek besoak eragiten ditu, askatu nahian edo).

POLIZIA A. - Aizu, doktore, ez zenuen ba hemen gizon gazte bat sartzen ikusiko?

GIZONA. - (*bere lanean murgildurik bezala*) Mmm?

POLIZIA B. - Gizon gazte bat... Praka bakeroak ditu, kazadora marroia eta alkondara berdea...

GIZONA. - Ez, nik ez dut inor sartzen ikusi (*bere lanean beti ere*)

POLIZIA D. - (*denbora osoan lorepoto azpietan miaka aritua*) Eta loreak, e? Nork ekarri ditu hona lore guzti horiek...?

POLIZIA C. - (*bere lankideari kasurik egin gabe, uneoro keinuak egiten bezala ari den AGURE ahozabaldua seinalatuz*) Eta zertan ari da tipo hau?

GIZONA. - (*ahoari eutsita, barrenera miaka*) Zauri gaizto bat du aho barranean, oso kutsakorra, sida ez ote daukan ari da esaten bera...

(Hurbildik begira zeuden POLIZIAK baztertu egiten dira, izututa)

POLIZIA A. - Tira, goazen barrura, hor nonbait ezkutaturik egon behar du eta.

POLIZIA C. - Bai, bai, goazen.

POLIZIA A. - Bakoitza pisu batera, dena azkar miazteko.

POLIZIA D. - Nik loreen arrastoari segituko diot.

POLIZIA A. - Eta susmagarririk ikusiz gero tiro egin.

POLIZIA B. - Eta gero galdetu.

(Barrurantzko atletik desagertzen dira POLIZIAK eta GIZONAK AGUREAren ahoa askatzen du)

AGUREA. - *(haserre, itolarrian)* Zoratuta zaude ala? Ia ia ito nauzu!!

GIZONA. - Barkatu... ni ahora begira ari nintzen eta...

AGUREA. - Eta berriro ere kla-kla-klaus... *(Trabatuta geratzen da)*

GIZONA. - Esan dizut sentitzen dudala eta... Beno, ni banoa, agur...

AGUREA. - *(bata muturretik heltzen diola)* Nora hoa gero?

GIZONA. - Banoala! *(Kanporantz, eginahalean)*

AGUREA. - Eta klastro... kostra... Medikuek ez haute ikusi eta! Ba al dakik zer daukaan?

GIZONA. - Beno, nik, zera... Zereko zerean halako zer bat...

AGUREA. - A...! Eta zer hori ea zeretik zertzen diaten etorriko hintzen?

GIZONA. - Bai, baina honez gero zerik ez zait zertzen eta zera... banoala. *(Indarrez askatu da azkenik)*

AGUREA. - *(GIZONA askatzean tiradizoaren indarrez atzerantz erori da eta orduan bapatean gogortuz)* Klaustrofobia! Klaustrofobia! Klaustrofobia!

(GIZONAK kanpoko atea zabaltzen duenean AMA eta SEMEA hasten dira sartzen eta atean jarrita ez diote utzi-ko irteten. AMA berrogaitamar urte ingurukoa izan liteke. Gizena, zarpaila eta ero samarra, histerikoa. Jazkera eta orrazkera zabarrak, xehetasun barregarriren batekin, eta poltsa haundia besapean. Batetik bestera, trapua bailitzan darabil SEMEA. Hau hogei bat urtekoa izan daiteke, inozo eta gizarajoa, bizkarra okertuta, oinak arrastaka eta begirada galduta dabilena. Atake epileptikoak ditu; ez du hitzik egiten, eztarri-soinuak baizik)

AMA. - *(arrapaladan hitzeginez)* Ai, doktore, hau zoritxarra, hau bai desgrazi haundia, hau harria zerutik erori zaiguna. Seme hau, seme gizarajo hau, ikusten nere semea? *(SEMEari bapatean, doinua aldatuz)* Hire aitak egina behar huen hik bai, malapartatu horrek... Zoritxarra eta disgustua besterik ez digu ekartzen seme honek, doktore...

GIZONA. - *(AMAREN hitz zaparradaren artean ahoa zabaltzea ozta-ozta*

lortzen duela) Barkatu andrea, baina ni ez naiz medikua eta banoa...

AMA. - (*paparretik helduta ez dio GIZONari joaten uzten*) Ez zarela medikua, ez zarela? Izango ez zara ba... Hau ez al da ba ospitalea?, ez al da hau larrialdietarako gela? ez al zaude zu medikuz jantzita?

GIZONA. - Bai, baina...

AMA. - (*etengabe berean*) Begira ba, nere seme hau, nerea nola den ere ez dakidan hau, gaixoa da, gixaixoa esango nuke eta zera, halako atake batzuk izaten ditu, ikaragarriak gero, e, ikaragarriak, eta nik ez dakit zer egin honez gero. Orain normal xamar dago, (SEMEari) Hago tente!, baina lehenago, lehentxeago txoro moduan jarri da etxean, platerak, basoak, zirenak eta ez zirenak txikitu beharrean... Eta guztia badakizu zergatik? Kafesne zopak jarri beharrean Colacao eman diodalako gosaltzeko. (SEMEari) Bai, bai, orain zintzo-aurpegia jar zak, baina alu galanta egina hago hi, lotsagabea! Pixka bat bizkortzen ote zen edo jakin nahi nuen nik. Bere aitak ere kafesne zopak gosaltzen bait ditu eta hura ere, a ze alea. Txorixotarako bai, balioko luke, gerrialdean dituen urdai guztiak aprobetxatuz gero. Harekin ez dago erremediorik ordea, eta apaizak ezkondu gintuenez aurrera segi behar. Baina seme inozo honekin zereginik ote dagoen edo jakitera nator, indizioren batzuk emanda edo (hori entzutean aztoratu den SEMEari) Hi egon hadi isilik, hire on beharrez ari nauk eta! Ez pentsa lehenengo aldiz gatozenik medikuarenera. Lehen ere izana naiz, majina bat aldiz, eta don Fernandok... ezagutuko duzu don Fernando, gure medikua, kalboxo potzolo bat, ezagutuko ez duzu ba!... Ba, don Fernandok beti esaten zigun ez zegoela zereginik, gauza hauek hala datozela jaiotzetik Jainkoak hala nahi izan duelako eta egonarriz eramatea beste erremediorik ez dagoela. Emango nioke gustora holako bat Jainkoari, ea nolako egonarriz eramaten duen. Eta senarra ere bai, lote berean. A ze trinidadea osatuko luketen. Hori esaten du gure medikuak baina nik ondo ezagutzen dut don Fernando, pieza ederra hori ere, nere senarraren antzeko gibelaundia; dirua izango du, barra-barra, baina hori ere ez nuke nik hartuko ezta... Ez da harritzekoa mutilizahar gelditzea. Esaten nizun bezala ba, don Fernando hau gibelaundi galanta, pentsa zer gertatu zizaion behin gure Kristinari, alabari. Joan zen ba alaba, tripako minez zegoela eta don Fernando

honengana eta honek ez zion ba esan pikardiazko irribarrez haurdun ote zegoen. Gure etxean halakorik!? Gure Kristina beti hain neska zintzoa, formala, serioa... nobiorik ere ez du eta! Eta hala, neska gaixoa estu eta larri etorri zen etxera, eta beldurra- ren beldurrez ez zuen hitzik ere egin nahi. Hobe zuen gainera, jakitera txiki-txiki eginda utziko nuen eta. Baina hark hitzik ere ez, lotsatuta edo, eta minari eutsiz. Eta hurrengo gauean hasi da gaixoa garraixika, oihu batean, eraman dugu ospitalera eta hara: peritonitisa zeukala. Ia ia bidean hil zen, gorriak ikusi eta gero. Gorriak ikusi beharko zituen orduan don Fernandok ere, eta barkatu atrebentzia laguna baldin baduzu, baina senarra- ren ehizarako eskupeta hartu eta sabel parean tirako nizkion bi tiro: pum pum!

(AMA ate parean egon da denbora guzti horretan, handik edo hemendik atera nahian ari den GIZONARI zirrikiturik utzi gabe, eta SEMEA eta AGUREA bitartean elkarren ondoan, elkarri begira, keinuka eta halako txorakeriak egi- nez, batak egiten duena besteak errepikatuz eta abar. AMAk "pum pum" esan bezain laster metraileta hotsa entzuten da rata-ta- ta-ta-ta-ta-ta-ta-ta, ondoren garrasi ugari eta atzetik metrailetakada gehiago. Itxaron-gela- koak gelditu eta isilik geratu dira une labur batez eta bere- hala GIZONA aldegiten saiatzen da, baina tiroen eraginez SEMEAk atake epileptikoa izan du eta AMAk semeagana bultzatzen ditu GIZONA eta AGUREA)

AMA. - *(oihuka, histeriaz)* Ai ene!, Ai ene, nere seme gaixoa, nere seme maitea, zer egin dizute? Senda ezazue, sendatu, askatu alkon- dara, eutsi besoetatik, jarri zapi bat ahoan, ez utzi mugitzen, ne- re seme gaixoa, zer egin diozue? Eutsi, ekarri ura, ura, ura!, eut- si gogor. *(GIZONARI)* Baina, ze mediku klase zara zu? Ez al du- zu ikusten...?

GIZONA. - *(oihuka hau ere)* Esan ez dizut ba ez naizela medikua?!!

AMA. - Ez zarela...? Eta ser ari zara orduan nere semearekin? Alde, al- de hemendik! Medikua bat, mediku bat behar dugu, medikua!!!

(AMA oiuhuka altxatu eta barruko aterantz doa; zabaltze- kotan dagoenean, bapatean sartzen dira bertatik MEDI- KU- ERIZAIN-GAIXOA, ohatilarekin, suero eta odol botilak kableak eta bestelako tramankuluak zintzilik. Tal- de honen sartu irtenaldi guztiak iskanbilatsuak izango di- ra beti, denak aldi berean hizketan eta oiuhuka ari direla:

- Utzi tokia!
- Kendu paretik!
- Gaixo bat daramagu!
- Kirofanora, kirofanora goaz!

e. a. Horrekin batera odol-zipriztinak nonnahi, eta pasae-ran, gelan zehar jira bat edo beste egiten dutela, gorputz zatiren bat eroriko zaie: heste puska bat dela, besoa dela... Gaixoa agian kexatu eta erizainak makurtu, jaso eta maindirepean sartuko du. Guztia azkar, presaka, zarataka)

AMA. - *(ERIZAINARI eta Medikuari aldizka besotik, batatik helduz) Nere semea, seme gaixoa, ikus zazue, atake bat du, lagunduiozue, semea, hiltzen ari dela, nere seme gaixoa!*

ERIZAINA. - *(lehen esandako buila guztien artean AMARI) lxxxxo! Ez al duzu kartela ikusten? (ixiltasuna eskatzen duen afitxa erakutsiz)*

(Ohatilaren taldea kanpoko atetik desagertu da. Bien birtartean, SEMEA bere onera etorri da; AGUREA bainuge-latik ekarri duen baldekada-urarekin dago, eta GIZONA berriz, harri eta zur egon dena, aterantz doa erabakitsu)

GIZONA. - Agur, ni banao.

POLIZIA B. - *(bapatean barruko atetik metrailetaz mehatxatuz sartzen da) Nork egin du tiro? Nor doa? Nora?*

(SEMEAK atake moduko berri bat du, eta POLIZIA hari begira dagoela AGUREAK POLIZIARI botatzen dio baldekada, eta GIZONAK, ikara-une baten ostean, kanpoko atea zabaltzen duenean, Ohatilaren Taldea sartzen da bertatik, lehen bezala. Hauen sarrera abiada dela eta, GIZONA ohatila-izkinan eserita edo geratzen da, oihuka, eta barruko aterantz doazela, gela erdian baldekada-uraren eraginez sorgorturik dagoen POLIZIA danba jotzen dute eta lurrean etzanda utzi. Dena azkar eta denak oihuka: MEDIKU-ERIZAINAK beren jardunean, POLIZIA kolpeaz, GIZONA txundituta, AMA histeriaz, SEMEA eztarri-garrasiz eta AGUREA landareak ez zapaltzeko esanez; Ohatila Taldea barruko atetik sartzean GIZONAK salto egin eta ataburutik zintzilik geratzen da. Bapatean erabateko isiltasuna, aurreko builekin kontraste nabarmena. Denak geldirik. AGUREA da mugitzen lehena: etzanda geratutako POLIZIARI poliki-poliki hurbildu eta pultsoa hartzen dio)

- GIZONA. - Hi-hilda al dago?
- AGUREA. - Ez, konortea galdu du.
- GIZONA. - Beno, ondo segi, ni banoa (*kanporantz*)
- AMA. - (*ate aurean jarrita*) Zu ez zara inora joango, gizon hori horrela utzita. Saltsa guztia zuk hasi, eta orain ale, ospa!, don Fernandoren larrukoa zara zu ere, ikusten ari naizenez...
- GIZONA. - Utziko al didazu joaten mesedez? Nik ezin dezaket ezer egin!
- AMA. - Ezer ez? Nola ezer ez? Sendatu, gutxi iruditzen bazaizu.
- GIZONA. - Hamaika aldiz esan dizut ez naizela medikua (*asper-asper eginda*)
- AMA. - E! Zer? Ez zarela...? Eta orain arte gu engainatzen? Ni esplikazio guztiak ematen eta zu ez zarela...? Denuntziatu egingo zaitut, oraintxe salatuko zaitut poliziaren aurrean. (*Konorterik gabeko POLIZIAren aurrean makurtuta*) Polizia, polizia!
- AGUREA. - EZ dizu aditzen (*landareak txukuntzen ari da berriz ere*)
- AMA. - Ba deitu medikuari (*GIZONA seinalatuz*). Deitu beste medikuei.
- AGUREA. - Ez dira etorriko.
- AMA. - Polizia gehiago bilatzera noa ba. Polizia! Polizia! (*barruko aterantz*)
- GIZONA. - (*aurrean jarri eta ahoa ixten dio AMAri*) Ixo! Polizia etorriaz gero denok hiltzaitzat hartu eta gartzelara eramango gaituzte eta!
- AMA. - (*askatu eta asaldatuta*) Ni gartzelara? Ezta pentsatu ere. Zuk joan beharko duzu, niz ez dut ezer egin eta. Ni hementxe nengoen, ixil-ixilik...
- AGUREA. - Zu ixilik... ? Nahiko nuke...
- AMA. - Aizu, broma gutxi neri e, muturreko bat ematea nahi ez baduzu, alproja, arlotea...
- AGUREA. - Eta zu potzola, berritsua!
- AMA. - Zikina!
- AGUREA. - Zarpaila!
- AMA. - Urdea!
- AGUREA. - Nazkagarria!

(AMA eta AGUREA elkarrengana hurbilduz, ia elkar joka

hasteko zorian, eta GIZONA erdian. Biak baretzen saiatzen da)

GIZONA. - Lasai, lasai, lasai zaitezte, arren! Entzun, mesedez: ezkutatu-ko al dugu bainugelan?

AGUREA. - Nere etxean?

GIZONA. - Momentu baterako bakarrik, beste poliziek aldegin arte edo...

AGUREA. - Momentu baterako besterik ez?

GIZONA. - Ez.

AGUREA. - Eta gero dena txukuntzen lagunduko didazue?

GIZONA. - Bai.

AGUREA. - Orduan...

GIZONA. - Ea ba; hartu dezagun eta...

AMA. - Ba nik ez dizuet lagunduko. Nik ez dut lagundu nahi halako...

GIZONA. - (*nazkatuta, gogor behingoz*) Ezta nahi ere. (*POLIZIA besoe-tatik altxatuz*) Ea aitona, altxa hanketatik. Eup! Hori duk eta!

(AGUREAk eta GIZONAK bainugelarentz daramate POLI-ZIA, garraio-oharrak eginez.

— Kontuz hor!

— Holaxe.

— Altxa pixka bat gehiago.

— Ezkerrera, ezkerrera.

e.a. AMA ere atzetik doakie, ez bait du saltsatik aparte geratu nahi)

AMA. - Txapela erori zaizue, txapela. Hartu, ez, utzi, nik jarriko diot, bu-rua hoztuko zaio gaixoari bestela. Kontuz, min hartuko du eta, poliki...

(SEMEA bakarrik dagoela ohartzen denean lurrean gera-tu den metraileta hartzen du eta jolasean hasi)

AGUREA. - (*bainugelatik irtenez*) Baina gero zuek lagundu beharko di-dazue ateratzen e! (*bapatean SEMEA metrailetaz apunta-tzen ikusi eta besoak altxatzen ditu, izututa, mutu*)

GIZONA. - (*irtenez*) Bai, bai, baina barkatuko didazu, nik orain joan be-harra daukat eta... (*honek ere SEMEA ikusi eta berdin egiten du*)

AMA. - (*irtenez*) Ezta pentsatu ere, zu denuntziatu egingo zaitut mediku faltsua izategatik eta neri... (*SEMEA ikusiz, kokildu gabe*) Bai-

na... zer ari haiz jostailu horrekin? (*haserre*) Uztak oraintxe bertan zaplasteko bat ematea nahi ez baduk lotsagabe ho...

(*SEME*A ganantz doala hizketan, *honek metrailetaz apuntatzen duen bitartean, momentu horretantxe sartzen dira barruko atetik beste hiru POLIZIAK*; *SEME*AK juxtu juxtuan ezkutatu du metraileta gorputz atzean, *AGUREA* bainugelako atearen kontra jartzen da eta *GIZONA*K hizketan hasi nahi duen *AM*Ari ahoa tapatzen dio lehen bezala medikuarenak eginez)

POLIZIA A. - Ez da ageri...

POLIZIA C. - Hemen nonbait izan behar du ba...

POLIZIA A. - (*itxaron gelakoei*) Ikusi al duzue tipo gazte bat, praka bake-ro, kazadora marroia eta...?

GIZONA. - (*hitzegitekotan zen AM*Ari ahoan zerbait sartuz) Ez (*lan-itxuran*)

POLIZIA A. - Eta polizia bat?

AGUREA. - (*larr*) Ez, ez, ez, inor ez.

POLIZIA C. - Eta zer egiten duk atearen kontra, parrez parrez?

AGUREA. - Zera, komuna okupatuta dago eta, nola txixagurak nagoen, ba...

POLIZIA A. - Zertan ari da emakume hau? (*hots arraroak egiten ditu AM*AK).

GIZONA. - (*buru-belarri lanean*) Hau? Ezer ez. Honi ere kutsatu zaio ahoko gaitz hori... Sida ere bai akaso, eta hementxe, ea tu-morea ateratzen diogun...(indarka, *AM*Ari lepoa estutzen dio-la)

POLIZIA A. - (*ikaratu samar edo, atzera eginez*) Beno, guk...badirudi ez dagoela inor eta... joan egin beharko dugu. (*gogor berriz*) Mutilak, goazen!

POLIZIA D. - (*sartu denetik SEME*Ari begira, *biak keinu arraroak egiten egonak*) Zeri begiratzen diok hik lelo aurpegi horrekin e? (*SEME*A astindu eta *jipoitzeko keinua egiten du eta hau ia ia metraileta ateratzeko zorian dagoela ikusten dugu*)

POLIZIA A. - Bagoazela esan dut!

POLIZIA D. - A, bueno, bai, goazen. (*SEME*Ari) Oraingoz salbatu haiz, baina ez zaidak hire aurpegia ahaztuko. Ni ez nau inork tontotzat hartuko.

(*POLIZIEK kanpoko atetik aldegin bezain laster, bainuge-*

*lako atea zabaldu eta POLIZIA B agertzen da, erdi ma-
reatuta eta balantzaka)*

POLIZIA B. - Non nagot? Zer da hau?

*(SEMEAK metrailetaz apuntatzen du, eta AGUREAK esku-
ra duen balde hutsaz -metalezkoa bada, bestela bere
beste tramankulu tzarren batekin- kankarreko galanta bu-
ruan eman eta lurrera eror erazten du beste behin) Aldi
berean AMAk horzkada ederra egin dio eskuan GIZO-
NARI, hau minez intzirika hasten delarik eta AMA berriz,
Poliziei deitzeko garrasitan. AGUREAK orduan beste bal-
dekada batez lurrera botatzen du AMA ere, konorterik
gabe utziz)*

GIZONA. - (oinazez) Ai, nere eskua! Hau mina, ai! Mesedez, ba al duzu alkoholik edo, hau garbitzeko?

AGUREA. - Bai noski, oraintxe ekarriko dizut. *(bainugelarantz doa, baina bide erdian dagoela erlojua aditzen da, orduren bat joka. Geldirik dago, erne)* Hara! Bostak.

GIZONA. - Eta?

AGUREA. - Bostetan etortzen dela beti erizaina.

GIZONA. - Eta horrek sendatuko al dit eskua...?

AGUREA. - Ez dakit; berari galdetu beharko diozu.

(AGUREA, besteekiko axolagabezia nabarmenez, bere burua txukuntzen eta apaintzen hasi da: bere xorroetatik gauzok atera ahala orrazeaz orraztu, kapelua jantzi, pa-parrean plastikozko lore bat ipini, kolonia antzeko zerbait ere bai, arropak ere eskuez nola hala tolestatu eta abar)

GIZONA. - *(bitartean, eroritakoak seinalatuz)* Eta polizia eta... hola utzi behar al ditugu...?

AGUREA. - *(Mesprezuz begiratzen diela)* Hor kanpon!

(ERIZAINA sartzen da: neska gazte, alai, txoro samarra)

ERIZAINA. - Kaixo...

AGUREA. - *(Txolindurik duela ezagun du)* Kaixo maitea...

ERIZAINA. - Bai politik daukazula landareak! Eta? Zer moduz dabil gaur nere gaixo guapoena?

AGUREA. - Hola-hola pasatu dut eguna, hagineko minez eta, baina zu etorri zarenetik, ai!, zeruan bezala.

- ERIZAINA. - Beno, beno... Hasi al gara? (*besapean edo ahoan termometroa jarritz*)
- AGUREA. - Hasi...? Ez nik nahi nukeena egiten (*eskuak luzatuz*)
- ERIZAINA. - Et, et, et! Kontuz atzapar horiekin!
- AGUREA. - Ikutu ere ez zaitut egin eta!
- GIZONA. - (*harri eta zur*) Aizue, mesedez...
- AGUREA. - (*GIZONari zakar antzean*) Itxoin ezak heure txanda! (*ERIZAINari*). Orain neurea dut oso-osorik (*eskuluze berriz ere*)
- ERIZAINA. - Geldirik egoteko, termometroa puskatuko zaizu eta!
- AGUREA. - Nik bandeja hartu nahi nizun, pottola, ez nekatzeko...
- ERIZAINA. - (*haurrei bezala*) Eta merienda oso-osoa jango al du nere gaixo guapoena?
- AGUREA. - Zer dago?
- ERIZAINA. - Kafesnea gailetekin
- AGUREA. - (*poz-pozik*) Txokolatezkoak?
- ERIZAINA. - Mm... ez. Bainilazkoak.
- AGUREA. - (*purrustadaka*) Jo. Ez dut jango ba!
- ERIZAINA. - Txorakeria gutxiago eta hasi jaten, benga!
- AGUREA. - (*temoso, uzkur*) Ez dut nahi. Gainera, mina ematen didate ahoan.
- ERIZAINA. - (*gozo, ezagun du honakoa jolas zaharra dutela*) Kartatan jokatuko dugu? (*bestela, dadotara izan liteke*)
- AGUREA. - (*poz-pozik, berriz*) Bale Zazpi t'erdian. (*poltsikotik aterako ditu kartak*)
- ERIZAINA. - Irabazten badut dena jan beharko duzu...
- AGUREA. - Eta galtzen baduzu muxu bat...
- ERIZAINA. - Eta gero dena jango duzu...
- AGUREA. - Baina aurrena muxu bat...
- GIZONA. - (*gero eta harrituago*) Ez nuke molestatu nahi baina...
- AGUREA. - (*zahar*) Ez molestatu orduan! Jesus, hau da jendilajea ospitaletan biltzen dena. Ea, has gaitezen. Tori karta, hau nerezat!
- ERIZAINA. - Horrek ez du balio, beti zurea da banka!
- AGUREA. - Kartak nik ekarri ditut eta! Etxearen arauak dira. Kartarik nahi duzu?

(Zazpi t'erdian hasten dira jokoan, ohizkoak esanez:

- emaidazu beste bat,
- planto,
- pasatu egin naiz,

e.a. *Dadotan ere joka dezakete, esan bezala. Nolanahi ere, azkenean AGUREAK irabaziko du*)

AGUREA. - Galdu egin duzu! Galdu egin duzu! Orain muxu bat eman behar didazu!

ERIZAINA. - Bale ba! Tori, pa! (*masailetan ematen dio*)

AGUREA. - Horrek ez du balio: ezpainetan eman behar didazu, ezpainetan!

ERIZAINA. - Muxu bat besterik ez dugu esan, eta kitto. Eta orain dena jango duzu, hoztu baino lehen.

(*Azpila aurrean duela, eginahala guztian hasten da jaten*
AGUREA. ERIZAINAK bitartean, termometroa kentzen dio)

ERIZAINA. - Holaxe, den-dena jan behar duzu, gizon haundia egin eta azkar sendatzeko... Ikusten? Gainera ez daukazu kalenturarik. Pasatu zaizu gripea.

AGUREA. - (*ahoa beteta*) Ez dudala griperik! Ahoko infekzio bat dela!

ERIZAINA. - Beno, beno, ez haserretu (*lurrean daudenak orduantxe ikusi balitu bezala*). Eta hauek, zer dute? (*lasai-lasai*)

AGUREA. - (*axolagabe*) Ez dakit. Erori egingo ziren edo. Hainbeste jende arraro dabil ospitaletan.

GIZONA. - Barkatu baina... nik uste dut... e, mediku bat behar dutela.

ERIZAINA. - (*harrituta*) Mediku bat? Hemen? Uiii, hori oso zaila da. Aizu eta, nor zara zu?

GIZONA. - Ni...? Ba, zera... hemendik pasatzean, ba, zereko zerean zera nuela eta...

AGUREA. - (*oraindik ahoa beteta*) Eta zer hori zeretik zertzen ote dioten etorri da.

GIZONA. - Baina honez gero zerik ez zait zertzen eta berehalaxe noa (*aterantz*)

ERIZAINA. - (*haserretzen*) Eta zertan ari zara mediku-bata horrekin?

GIZONA. - (*gero eta urduriago*) E? A, zera, bata... Ba, hortxe zegoen eta, momentu horretan, ba... baina berehalaxe kenduko dut... (*erantziz*)

ERIZAINA. - Beharko kendu! Lotsagabe galantak zarete zuek (*eskuetan hartzen du bata*). Gaixo zaudetelako aitzakiarekin edozein txorakeria esanaz etorri, eta ahal duzuenean, to, lapurreta edo beste edozein txarkeria egingo duzue. (*AGUREAri, baiesperen bila*) Ez al da ala?

AGUREA. - Bai horixe. Antzeman diot nik ere, hau ez zela parte onekoa.

GIZONA. - Baina nik...

ERIZAINA. - Eskerrak umore onez nagoen. Bestela poliziari deitu eta gartzelara eramango zintuzten. Zer uste duzu ba? Gaurkoa bere horretan utziko dugu, baina ez zazula berriz holakorik egin, bestela... Tira, banoa, oraindik ere lan pila daukat eta.

AGUREA. - Ez zaitez joan, pottola...

ERIZAINA. - Ezin naiz geratu, baina bihar bueltatuko naiz. Zaindu landareak, pottoko.

AGUREA. - Bihar arte, moñoña.

GIZONA. - (*herabe*) Alzu baina...

ERIZAINA. - (*zakar*) Zer?

GIZONA. - Nere eskua... Ez, bueno... Zer egin behar dugu bi hauekin?

ERIZAINA. - Ez dakit. Hor behintzat enbarazo besterik ez dute egiten. Eramaitzazue bazter batera, larrialdiren bat etorritz gero pasatzeko arazorik ez izateko.

(*Berriz ere barruko aterantz doa ERIZAINA, eta tarte gutxi horretan inork jaramonik egiteke metrailetaz tximukeriak eta mehatxuak egiten aritu den SEMEA aurrez-aurre jarritzen zaio metraileta eta guzti*)

ERIZAINA. - Ken hadi hortik, mutiko. Atetik kentzeko! Zer uste duk: jostailu batekin izutuko naizela ala? (*Atzaparkada batez metraileta kentzen dio*) Gezurra ematen dik: hain haundia eta oraindik ume-jostailuekin. Pediatriakoei eraman beharko diet. Agur...

(*SEMEA ate-kantoiaren negar-intzirika utzirik desagartzen da ERIZAINA*)

GIZONA. - (*Kanporanzko atetik begira aritu ostean*) Beno, orain bai, banoa...

AGUREA. - Aizu baina...

GIZONA. - (*atean*) Zer?

AGUREA. - Aditu duzu zer esan duen erizainak... Bi hauek hemendik baztertu beharko genituzke...

GIZONA. - Egizu bakarrik, ni presaka nabil.

AGUREA. - (*negar-xotinka hasteko moduan*) Nik bakarrik ezin dut, zaharra naiz eta ez dut indarrik... Nahiko nuke nik bakarrik ahalko banu baina...

GIZONA. - (*etsita*) Ondo da. Ez egin negarrik. Komunean sartuko ditugu eta gero banoa.

AGUREA. - Nere etxean?

GIZONA. - Non nahi duzu sartzea bestela?

AGUREA. - (*pensaka eta hazka aritu ondoren, gogo txarrez bezala*). Ti-ra ba... Baina azkenengo aldia izango da.

(*GIZONAK sorbaldetatik eutsi, AGUREAK hanketatik eta POLIZIA eramaten dute, elkarri eupaka. Ondoren AMA hasiko dira altxatzen baina askoz nekezagoa zaie, zabalago eta astunago delako, eta bainugelarako bide erdian direla, elkar animatuz:*

— ea ba,
— eutsi hortik,
— altxa

e.a., barruko atetik MEDIKU- ERIZAIN-GAIXO Ohatilaren Taldea dator berriro martxa bizian, eta beren bultzadaz bertan behera botatzen dituzte GIZONA, AGUREA eta AMA -esku odoldu bat ere erori eta berriro jasoko dute-, SEMEA barre algara zorotan jauzika dagoela)

AMA. - (*oihu, buila eta kolpeen eraginez bere onera etorririk*) Ai ene, ai ene, ai ene! Ai, nere giltzurrunak, ai nere bizkarrezurra, nere saiheitsak, nere lepoa, ai nere burua, ai! (*kexuka aritu ostean SEMEA ikusi eta doinua bapatean aldatuz*) Hi... Zer? Hemen utzi nahi nauk ala? Ez al duk mugitu behar? Hator ama laguntzera! Etortzeko, kabroi hori! (*SEMEAK ezetz buruaz, gelako beste alderantz urruntzeaz batera*) Seme malapartatu zerri hori, ikusiko duk altxatzen naizenean... Begiak aterako dizkiat nere atzaparez, ileak tiraka kendu, lepoa oiloari bezala bihurritu... (*bere kasa altxatu ezinik*)

GIZONA. - (*Altxatuta*) Lasai, andrea, geuk lagunduko dizugu eta.

AGUREA. - (*altxatu berria, eginkizun horretarako gogo handirik gabe*) Ez dakit ba e, behar hainbat indar izango ote dugun...

AMA. - (*haserre*) Gizena deitu nahi al didazu? Gizena ni? Ni? Emango dizut zuri ere altxatzen naizenean, burutik beherako ederra emango dizut, agure txatxu lotsagabe hori... (*marmarka segituko du puska batean, besteak hizketan ari direla ere*)

GIZONA. - Lasai, andrea, ez zuen horrelakorik esan nahi eta. Oraintxe altxatuko zaitugu, lasai. Ea ba, eup!

(*GIZONA eta AGUREAren artean AMA altxatzen saiatzen dira, eta ia ia jasota dutenean, Ohatilaren Taldea dator berriro betiko zarata eta mugimenduekin, hankaz gora botatzen dituzte berriz ere AGUREA, GIZONA eta AMA, eta aldegin behar dutela, AMAren garrasi ozena entzuten da*)

AMA. - Nere lentilla!

(*Bapatean denak geldi, eta nahas-mahas denak batera hasten dira hizketan:*

- lentilla,
- lentilla?,
- lentilla!
- noren lentilla?
- nere lentilla?,
- ez, bere lentilla, e.a.)

AMA. - (*denen zarataren artean ozenago*) Nere lentilla! Non da nere lentilla? Lagundu bilatzen!

(*Berriro ere mediku, erizain eta guztiak makurtu eta lurrean hasten dira bila, aldi berean hizketan segitzen dutela:*

- erori egin zaiola lentilla,
- non?
- hemen!,
- nolako da?
- borobila izango da,
- transparente, e.a.)

GAIXOA. - (*ohatilatik, pixka bat altxatuta, larri eta izututa*) Eta nere operazioa? Hanka bat mozturik dudala!!!

MEDIKUA. - (*makurtuta*) Zure hanka ezin dizu inork itzuli, eta andre honi lentilla bai ordea.

GAIXOA. - (*jabeturik, etsita*) A (*Ondoren bera ere laguntzen saiatzuko*

da, bilalekuak erakutsiaz) Hor begiratu, aulkipean, hortxe, hortxe...

(Horretan ari direla, GIZONAK kanpoko aterantz egiten du, aldegitoko asmotan, baina atea zabaldu bezain laster izutu eta beste aldera doa; zalapartaren erdian, ohatilaren enbarazoaz-eta, ezin du barruko atetik sartu, ezta bainugelara ere; larri-larri dagoela eragingailu moduko zerbait ikusten du paretan eta haruntz doala POLIZIA D sartzen da)

POLIZIA D. - Geldi guztiak!! Polizia!

(Une horretan, batzuk garrasika hasi eta AGUREA baldea altxatzen ikusten dugula, GIZONAK klis!, itzali egiten du argia. Dena ilun geratzen da eta egundoko iskanbila entzuten da aldi batez, denak batera hizketan eta oihuka:

- polizia dela,
- zer gertatzen da?
- polizia,
- lentillaren bila?,
- lagundu!
- bortxatu egingo naute,
- eta lentilla?,

e.a. Handik puska batera norbaitek berriro pizten du argia eta kaos itxura ikaragarria ageri du eskenategiak: ena hankaz gora, jendea arropak nahastuta, lurean arrastaka, lorepotoak botata... Plxkanaka, mozkorraldi batetik esnatu berriak balira bezala altxatzen hasten dira, beren buruei galdeazka:

- non nago?
- nere landareak?
- zer da hau?,
- zer gertatu da?, e.a.)

ERIZAINA. - Polizia etorri da eta bapatean argia itzali da.

MEDIKUA. - Eta polizia? Non dago polizia?

AMA. - Hemen, hemen dago! Begira! *(ate ondoan, zoruan erorita, konorterik gabe)*

MEDIKUA. - *(begira geratzen da, mugitu gabe)* Gizarajoa.

AMA. - Baina etorri, lagundiozu, zertan ari zara hor geldirik?, mugi, ez zara zu ere gezurrezko medikua izango?, benga, azkar!

- MEDIKUA. - (*urduri hasi, gero harro*) Ni... bai, beno... bai baina... zera, itxoin, gainera, hemen ere beste gaixo bat dugu, hanka moztuta, eta honek presa du eta... Eta non da zure lentilla, e?
- AMA. - (*orain larri*) E, lentilla? Ba... (*begiak ikutuz eta*) etxean utziko nuen edo... ez dakit...
- ERIZAINA. - Doktore jauna, gaixo hau hil egin da (*Ohatilakoa, itxura xelebrea duela orain*).
- MEDIKUA. - Gizarajoa...!
- ERIZAINA. - Zer egingo dugu orain...?
- AMA. - Hemendik eraman, aidean! Ze kuxidade da hau, hildakoak itxaron-gelan, edozein gaitz harrapatzeko ere? Ospa, alde hemendik, eramazue nahi duzuen tokira...
- AGUREA. - (*orain artean sakabanatutako lorepotoak txukuntzen aritua, haserre bizian*) Ezta pentsatu ere! Kristaua nola bidaliko dugu ba hola, otoitz koxkor bat egin gabe? Hori nahi al zenuke zuretzat, edo zure semearentzat? Ni hemen nagoen artean behintzat, hildako guztiek izango dute beren agurra. Belauniko denok! (*bere poltsetako batetik gurutzea eta errosarioa ateratzen ditu, batzuk belauniko jartzen diren bitartean*) Denok esan dut! (*gogor*)
- (Denak belauniko daudela, AGUREAK GAIXOAREN inguruan lore batzuk eta gainean gurutzea ipintzen dizkio. Ondoren bera ere belauniko jarri eta errosarioa eskuan "gure aita", "agur maria" eta holakoak errezatuko ditu, beste guztiek marmar batean bezala erantzuten diotela. Puska batean hola aritu eta gero "Ora pro nobis"ak eta halakoak ere esango dituzte eta ondoren AGUREA altxatu, otoitza bukatutzat ondoren AGUREA altxatu, otoitza bukatutzat emanda)*
- AGUREA. - (*Botila atera eta trago bat eginda. Besteei pasatuz*) Orain gutxienez beste itxura batez bidaliko dugu bestaldera... (*malko bat xukatuz*)
- ERIZAINA. - (*herabe, AGUREARI eta MEDIKUARI begira*) E-eraman deza-kegu? Tanatoriora edo...?
- MEDIKUA. - Beno, bai baina...ohatila hori ez da hildakoentzat eta... hemen utzi beharko dugu. Ale, goazen!
- ERIZAINA. - Eta hildakoa?
- MEDIKUA. - A bai noski! Hildakoa... Ba eraman egin beharko dugu, besotan hartuta besterik ez bada... (*besotan hartzen dute MEDIKUAK eta ERIZAINAK eta barruko aterantz doaz, beti*)

bezala iskanbilatsu) Benga, bidea egin, pi pi, aurretik kendu mesedez! (*kantari ere soma ditzakegu desagertzen ari direla*) Lepoan hartu ta segi aurrera...

AMA. - (*bitartean oihuka*) Eta polizia hau? Eta polizia?...

GIZONA. - (*ahoa tapatu nahi diola AMARi*) Ixo, entzun egingo dizute eta!

AMA. - Eta neri zer? Nik ez dut ezer egin, eta gizon hau ezin dugu hemen utzi, horrela, etzanda...

GIZONA. - Eta zer nahi duzu guk egitea?

AMA. - Zerbait...

GIZONA. - Zer?

AGUREA. - Hor dagoen bere lagunarekin sartu genezake...

GIZONA. - Bai, bai, oso ondo, oso ideia ona. Neri ordea berandu egin zait eta joan beharra dut eta... Beno, agur.

(Atea zabaltzea lortzen du baina AMAk ixten dio indarrez)

AMA. - Hemendik ez da inor joango gizon hau hola utzita!

GIZONA. - (*AMA indarrez baztertzen saiatzen dela*) Joan egin behar dudala!

AMA. - (*berean tinko*) Ez zarela joango!

GIZONA. - (*etsita*) Beno, beno... Eramango dugu ba bere lagunarekin... Ea, aitona, heldu hanketatik...

(Lehengo komeria bera hasten da POLIZIA hau eramateko ere. Orain berriz okerrago, AMA tartean dela lagundu ez baina aholkuak zenbatnahi ematen dituela, denak hizketan:

- eutsi hortik,
- ez, hemendik,
- altxa orain,- eup!,
- hola ez, bota egingo duzue eta,

e.a. SEMEA berriz, botila bere eskuetara iritsi denetik bertatik edaten eta txorakeriak egiten aritua. POLIZIA D bainugelarentz daramatela, honen metraileta lurtean gelditu dela ikusita hartu eta berriz ere honekin jolasten hasten da, pozak txoratzen, bazterrak apuntatuz eta. AGUREAK eta GIZONAK POLIZIA D bainugelan sarturik dutela, non kokatu eztabaidatzen ohi bezala, AMA kanpoan gelditu

da denak sartu ezinda, eta SEMEA aurrean ikusi duenean honen aurka oldartzen da, suminduta)

AMA. - Seme kabroi hori, putasemea, barre egin didak, hik neri, heure amari barre! Ikusiko duk orain, harrapatzen haudanean, ikusiko duanez! Ez haiz erraz libratuko ez. Begiak aterako dizkiat, ileak tiraka kendu, lepoa oiloari bezala bihurritu...

(Hori esaten ari den bitarte guztian SEMEA harrapatu nahian dihardu eta azkenean lortu egiten du. Orduan lepotik heltzen dio, burrukan hasten dira, irainka segitzen duen bitartean)

AMA. - Akabatu egingo haut, zerria, kabroia, putasemea! Akabatu egingo behingoz pakean egoteko, nazkagarri zerri zikin hori...

(SEMEAk epilepsi atakea du bapatean, bihurritzen hasten da eta metrailetarekin tiroka, zoro moduan, oharkabe, rata-ta-ta-ta-ta-ta-ta-ta... GIZONA eta AGUREAk berriz, estintorea hartu eta goitik behera blaitzen du SEMEA haren apar zuriaz. Hau ere lurrean geratzen da orduan, dardarka baina ez lehen bezain bortitz)

AMA. - *(belauniko SEMEAgana doala, histeriaz oihuka)* Ai! Ai nere semea! Zer gertatu zaizu? Zer egin dizute? Zer egin diote nere seme maiteari? Blai eginda utzi zaituzte eta! Blai! Eta orain... orain katarroa, kalentura, pulmonia, neumonia... *(bestee)* Egizue zerbait! Ez al zarate konturatzen hil egingo dela? Mugi! Ai nere umetxo laztana... Zer egin dizute gizon gaiztoek, zer? Lasai, maitea, hemen dago-eta zure ama, zure amatxo maitea... *(bestee)* Baina, zertan zarete?

GIZONA. - *(kanpora aldegin edo ez zalantzan ibili eta gero, kazadora kentzen hasita)* Bai, bai, barkatu... Tapa ezazu honekin, ea lehortzen den...

AMA. - *(kazadora hartuta)* Hau? Zer egin behar dut nik honekin baka-rrik? Eta hankak zer? Hankak hozten bazaizkio...

GIZONA. - *(noragabeturik)* Baina... Zer nahi duzu nik egitea?

AMA. - Prakak... Ken itzazu prakak... Eta alkondara ere bai... Azkar, semea izoztu baino lehen... Benga!

GIZONA. - *(erazten hasita)* Bai, bai, ari naiz.

(GIZONAK presaka erazten ditu prakak eta alkondara, eta AMAK SEMEArri jazten dizkio arropa hauek, bustiak kenduta. GIZONA elastiko eta galtzontzilloz geratzen da eta une horretan sartzen dira POLIZIA A eta C, metraile-

tak aurrean. Oso bizkor hitz egingo dute, batak bestearen atzetik)

POLIZIA A. - Geldi denak hor!

POLIZIA C. - Polizia!

POLIZIA A. - Altxa besoak!

(GIZONAK, besoaz altxatzeaz bat, bere jazkeraz ohartu eta ohatilan eserita gimnasia itxurak egiten ditu)

POLIZIA C. - Hemen izan al da tiroketa?

POLIZIA A. - Nork egin du tiro?

POLIZIA C. - Hara: begira hor: metraileta!

POLIZIA A. - Geldirik denak! Eta altxa besoak *(nekeaz jaitsiak zituen AGUREARI)*

POLIZIA C. - *(GIZONARI)* Eta zertan ari haiz hi?

GIZONA. - Zera... operatu egin behar naute eta... aurretik gimnasia pixka bat egiteko nola esan didaten, ba...

POLIZIA A. - Ixo! Norena da metraileta hau?

POLIZIA C. - E, begira tipo horri *(SEMEA sainalatuz)*

POLIZIA A. - Hara! bera da eta!

POLIZIA C. - Praka bakeroak...

POLIZIA A. - Kazadora marroia...

POLIZIA C. - Eta alkondara berdea...

AMA. - EZ baina... *(ez diote uzten segitzen)*

POLIZIA A. - Zu ixo!

POLIZIA C. - Nor zara zu?

POLIZIA A. - Zu ere atxilotzea nahi al duzu?

AMA. - Baina nire semea...

POLIZIA C. - A, semea duzu orduan, e?

POLIZIA A. - Eta horrela erakusten al diezu seme-alabei?

POLIZIA C. - Zu bezalako amak sartu beharko lituzkete gartzelan.

POLIZIA A. - Nazka ematen diguzu.

POLIZIA C. - Benetako nazka

AMA. - Baina utzidazue esaten...

POLIZIA A. - Zer esan nahi duzu? Zer?

POLIZIA C. - Noiz hasi zen zure semea okerreko bidean?

POLIZIA A. - Lagunak zein dituen?

POLIZIA C. - Non egin dituen bere azioak?

POLIZIA A. - Guzti hori badakigu.

AMA. - Nire semea...

POLIZIA C. - Semea, bai, semea da guri interesatzen zaiguna.

POLIZIA A. - Aber, mutiko, hitz egin dezagun...

POLIZIA C. - Kontaiguk non ibili haizen.

POLIZIA A. - Non gordetzen dituan dirua eta armak.

AMA. - Ez dizue ezer esango...

POLIZIA C. - Ez e?

AMA. - Ezin du.

POLIZIA A. - Guk erakutsiko diogu ba.

POLIZIA C. - (*SEMEAr*) Ez al da egia, gurekin ikasiko duela...?

AMA. - Baina utzidazue esaten...

POLIZIA A. - Zer? zer? zer? zer? zer? Isildu ere ez zara egiten eta zer nahi duzu esan, zer?

AMA. - Ba, gizon hori... (*GIZONA seinalatuz*)

POLIZIA C. - (*GIZONAr*) Segi gimnasia egiten!

POLIZIA A. - (*AGUREAr*) eta hik ez jaitsi besoak! Gizon hori zer? Esan!

AMA. - Gizon hori dela...

(bainugelako atea kolpez zabaldu eta POLIZIA B eta D erori egiten dira ia ia)

POLIZIA C. - Hara!

POLIZIA A. - Non zineten?

POLIZIA B. - Ba, hauek...

POLIZIA D. - Horrek... (*SEMEA sainalatuz*)

POLIZIA C. - Ikusten? Zer duzu orain esateko? (*AMAr*)

AMA. - Oker zaudete, nire semea...

POLIZIA A. - Zure semeak oraintxe esan behar digu dakien guztia. (*GIZONAr*) Ken hadi hortik!

(GIZONA aldendu egiten da ohatilatik gimnasia egiteari utzi gabe, eta bertan etzanarazten dute SEMEA A eta C POLIZIEK aidean eramanda, hizketan segitzen duten bitartean)

POLIZIA C. - Ospitalean ezkutatu nahi huen, e?

POLIZIA A. - Orain ikusiko duk ba zein ondo pasatzen den ospitaletan.

AMA. - (*arropetatik tiraka eta*) Nere semea... Utzi, uztazue, nere seme gaixoa...

POLIZIA C. - Kendu atzapar horiek!

POLIZIA A. - (*B eta Dri*) Aizue, eutsiozue txoro honi eta tapingozue ahoa.

(B eta Dk AMA hartu eta indarka isilerazten dute, ondo kostata baina. AMA builaka ahoa zapi batez tapatzen dioten arte, eta hortik aurrera txilioak eta eztarri-hotsak egingo ditu etengabe; B eta Dk ohizkoak esanaz:

— zaude geldi, atsomotza,

— ez zara askatuko horratik,

— behiak baino gehiago pisatzen du,

e.a. ari diren bitartean, Ak eta Ck gero eta harrituago eta izutuago begiratzen dien SEMEA ohatilan lotu eta ohizko galdeketari ekingo diote, gorputza bihurrituz, kolpatuz, txikituz... Gero eta bizkorrago hitzeginez eta joz, erantzun gisa aldian behingo eztarri-soinuren bat baino jasotzen ez dutela)

POLIZIA C. - Kontaiguk den-dena.

POLIZIA A. - Esan, non duzue zuloa?

POLIZIA C. - Non dituk hire lagunak?

POLIZIA A. - Hobe duk orain hitz egitea. Lehenago edo beranduago hitz egingo duk, eta hobe hiretzat orain egitea, ez duk uste?

POLIZIA C. - Gure mututxoak ez al du hitz egin nahi? Ez al du kuku egingo mutiak?

POLIZIA D. - Utzi neri, nik aterako dizkiot horri direnak eta ez direnak.

POLIZIA A. - Hik segi ezak heurearekin.

(GIZONA ere gimnasia ariketak gero eta azkarrago ari da egiten, oso urduri, beldurrez edo nazkaz edo burua tapatzen duela)

POLIZIA C. - (GIZONARI) Zertan ari haiz hi

GIZONA. - Ni? Gimnasia egiten... Operaziorako... Me-medikuak esan dit eta...

POLIZIA A. - Hoa ba operatzera! Hemen ez diagu ikuslerik behar.

GIZONA. - Benetan?

POLIZIA A. - Bai.

GIZONA. - Benetan joan naiteke?

POLIZIA A. - Baietz. Eta zahar hori ere bai. Ospa biok!

AGUREA. - (*herabe*) Ne-nere gauzak hartu nahi nituzke eta...

POLIZIA A. - (*haserre bizian*) Aldegiteko nere bistatik (*ostiko bat eman ez AGUREAr*)

(GIZONAK eta AGUREAK -gimnasia egiten bata, besoak altxata bestea-, kanporanzko atletik doaz, eta aldi berean SEMEAREN atake epileptiko bat hasten da, AMAREN txilioak ozendu, eta oihala jaitsi edo taulagaina iluntzen doan eran POLIZIEN ahotsak entzungo ditugu:

— larritzen ari haiz e?

— esaiguk ba norekin hintzen,

— esazak eta dena errazagoa izango zaik,

— ez hadi tontoa izan,

e.a. Aldi berean, aurrena emeki baina gero eta indartsuago sirena hotsak adituko dira, beste ahots guztiak estali eta ilunean ozenegi, antzerkiaren amaiera bera bezain desatsegin bihurtu arte)

AMAIERA